

Asia: VN/20266/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Vammaisfoorumi on huolissaan vammaisten nuorten mahdollisuudesta opiskella toisen asteen ammatillinen perustutkinto. Vammaisfoorumin huolena on, että vammaisten nuorten mahdollisuudet opiskella ammatillisissa oppilaitoksissa kaventuvat, mikäli rajatun oppimäärän mukainen arvosana 5 voi rajoittaa vammaisen opiskelijan jatko-opintopolkuja.

Vaarana on, että muutos tulee entisestään kasvattamaan painetta TUVA- ja TELMA-opintoihin sekä ammatillisiin erityisoppilaitoksiin. Näiden kautta opiskeluaika voi venyä ja oppivelvollisuus täyttyä ennen kuin nuori ehtii saada tutkinnon. Hakeutuminen tutkinto-opiskelijaksi on oppivelvollisuusiän päättymisen jälkeen vaikeampaa.

Vammaisfoorumi on myös huolissaan vammaisten nuorten koulumatkojen pitenemisestä. Kun vammaiset nuoret, jotka voisivat riittävin tukitoimin opiskella oman kotipaikkakunnan ammatillisessa oppilaitoksessa, ohjataan kauempana sijaitseviin ammatillisiin erityisoppilaitoksiin, heidän koulumatkansa pitenee. Pitkä koulumatka kuormittaa tarpeettomasti ja sillä on vaikutuksia vammaisten nuorten opiskelukykyyneen.

Vammaisfoorumin näkemyksen mukaan tukeen liittyviä päätöksiä tehdään edelleen puutteellisin tiedoin ja ilman moniammatillista näkökulmaa. Kouluissa, ja lähikouluissa erityisesti, ei ole yksinään riittävää osaamista vammaisten lasten tuen tarpeen arviointiin eikä sen toteuttamiseen. Arvioidessa

tuen tarvetta ei osata ottaa huomioon vammaisen lapsen tarvitsemia erityisjärjestelyjä, kohtuullisia mukautuksia tai tukitoimia. Pahimmillaan vammaisen lapsi ei pääse osoittamaan todellista osaamistaan koulujärjestelmän puutteista johtuen.

Päätöksiä niin tukitoimista kuin oppimäärän rajaamisesta tehdään puutteellisin tiedoin ja monialaisia asiantuntijoita riittävästi kuulematta. Vammaisfoorumi näkee, että vammaisia lapsia ohjataan rajatun oppimäärään piiriin puutteellisin tiedoin, vaikka he pystyisivät opiskelemaan täysipainoisesti. Tämä johtaa vammaisten lasten jatko-opintomahdollisuuksien rajoittumiseen.

Vammaisfoorumi muistuttaa, että vamman tai sairauden aiheuttamat seuraukset, kuten pahenemisvaiheet voivat olla myös tilapäisiä, mutta kouluissa tilapäisyyttä ei ymmärretä ja vammaisen lapsen kykyä suorittaa koko oppimäärä saatetaan arvioida pysyväisluonteisesti tai juuri silloin, kun hänen terveydentilansa ja toimintakykynsä on vamman johdosta tilapäisesti heikentynyt. Siirryttäessä rajattuun oppimäärään, tulee oppilaalle ja hänen vanhemmille tehdä selväksi, miten rajattuun oppimäärään siirtyminen tulee vaikuttamaan jatko-opintomahdollisuuksiin.

Vammaisfoorumi haluaa myös muistuttaa, että ammatillisessa koulutuksessa on tarjottava riittävästi tukea ja erityisopetusta sekä varmistuttava opetuksen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta, jotta myös rajatun oppimäärän suorittaneet voivat edetä tutkintoihin. Myös kohtuullisten mukautusten tekeminen tulee olla ensisijaista SORA-tutkinnoissa.

Vammaisfoorumi esittää, että koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvan valinnan perusteisiin lisätään vammaisuus. Koulutuksen järjestäjillä tulee olla mahdollisuus ottaa opiskelijoita vammaisuuden perusteella riippumatta opiskelijan saamasta valintapistemäärästä tai siitä, onko tämä suorittanut rajatun oppimäärän.

Vammaisfoorumi ry

Maija Aatelo Anni Kyröläinen

varapuheenjohtaja pääsihteeri

p. 045 217 4936, anni.kyrolainen@vammaisfoorumi.fi

Vammaisfoorumi on 29 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten

yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Ignatius Katri
Vammaisfoorumi ry